

EN SKRIFT OM DONATION AV ÖGONVÄVNAD

Först och främst vill vi framföra att vi är mycket tacksamma för att ni mitt i en svår stund tar er tid att samtala med oss om vävnadsdonation.

När vi inom sjukvården kontaktar er närstående kring en eventuell donation av ögonvävnad så gör vi det i syfte att kunna uppfylla den avlidnes eventuella önskan att donera samt för att kunna hjälpa de människor som är i behov av en livskvalitetshöjande hornhinnetransplantation.

Här nedan besvarar vi de frågor som vi vet att närstående ofta har kring vävnadsdonation.

Hur utreds inställningen till donation och vad är det som gäller?

Det är den avlidnes inställning till donation som ska följas. Ibland finns ett beslut i donationsregistret, men oftast inte. De närstående tillfrågas dock alltid om den avlidnes inställning till donation, eftersom det kan finnas en senare uttryckt vilja än den som eventuell finns registrerad i donationsregistret. En muntligt uttryckt viljeyttring är nämligen lika giltig som en registrerad.

Känner de närstående inte till vad den avlidne hade velat så ombeds de att fundera över vad de tror att hen hade velat, utifrån den person hen var.

Önskar de närstående avstå från att fatta ett beslut, i de fall det inte finns någon uttryckt inställning till donation, så kan man förlita sig på det som kallas "förmodat samtycke". I Sverige ses man nämligen, i juridisk mening, som villig att donera om man inte har uttryckt att man inte vill.

Varför behöver inställningen till donation utredas så nära inpå dödsfallet?

Eftersom ögonvävnaden behöver tillvaratas senast 48 timmar efter dödsfallet för att hålla en god kvalitet, så behöver man samtala med närstående nära inpå dödsfallet. Detta, dels för att utreda inställningen till donation, dels för att utreda de medicinska förutsättningarna för donation tillsammans med de närstående.

Varför behöver närstående besvara frågor kring den avlidnes tidigare sjukdomar och leverne?

Målet vid en donation är att vävnaden ska fungera väl i mottagarna. Det finns därför noggranna kriterier för vem som kan donera vävnad rent medicinskt. Under den medicinska utredningen så behöver därför närstående besvara en hel del frågor kring den avlidnes tidigare sjukdomar och leverne.

Hur ser det ut efter donationen?

Varje donation genomförs med största respekt för den avlidne och dennes värdefulla ställningstagande att donera. Donationen måste också ske med varlighet för att vävnaden inte ska förstöras. Efter en donation av ögonvävnad, så återställs utseendet så att inga spår av donationen syns.

Får man ta adjö efter donationen?

De närstående som önskar ta farväl av den avlidne efter donationen av ögonvävnad välkomnas till sjukhusets visningsrum. Den avlidne har då slutna ögonlock och inga spår efter donationen kan skönjas.

Kan donationen försena begravningen?

Eftersom donationen äger rum så nära inpå dödsfallet så försenas inte begravningen. Det finns inte heller några andra omständigheter som påverkar kontakten med begravningsbyrå och den sedvanliga planeringen av begravningen.

Vad används ögonvävnaden till?

Ögonvävnaden används till att transplantera patienter med svåra synnedsättningar, som orsakats av ögonsjukdomar, skador eller infektioner. En transplantation förbättrar synen väsentligen – i vissa fall kan den till och med hjälpa en individ att bevara synen, som annars hade förlorat synen helt.

Finns det ett samtycke till *annat medicinskt ändamål*, kan ögonvävnaden också användas till forskning kring ögonsjukdomar och utbildning.

Vi hoppas att informationen i denna folder besvarade en del av era eventuella frågor och var till hjälp i beslutsprocessen kring donation.

Regionalt Donationscentrum